

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА

Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність: освітня програма	221 Стоматологія: Стоматологія

Затверджено рішенням Ради з якості ННМІ

Голова Ради з якості ННМІ
Петрашенко Вікторія Олександрівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Дудченко Євгеній Сергійович
Дудченко Ірина Олександрівна

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Стоматологія	Керівник РПГ (гарант програми) Москаленко Павло Олександрович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини	Завідувач кафедри Приступа Людмила Никодимівна

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Внутрішня медицина
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини
Розробник(и)	Дудченко Ірина Олександрівна, Дудченко Євгеній Сергійович
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 2 кред. ЄКТС, 60 год. Для денної форми навчання 48 год. становить контактна робота з викладачем (12 год. лекцій, 36 год. практичних занять), 12 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Стоматологія"
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з: латинської мови та медичної термінології, медичної біології, медичної хімії, медичної інформатики, біологічної та біоорганічної хімії, анатомії людини, фізіології, гістології, цитології та ембріології, патоморфології, патофізіології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Досягнення студентами глибоких сучасних знань та професійних вмінь з внутрішньої медицини, а саме з гастроентерології, пульмонології та гематології, зокрема принципів діагностики, лікування та профілактики хвороб внутрішніх органів, у тому числі опанування навичок збору анамнезу, проведення фізикального обстеження, диференціальної діагностики та принципів лікування з дотриманням принципів медичної етики та деонтології на основі знань з основних фундаментальних дисциплін.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення.

Тема 1 Основні симптоми гастроентерологічної патології. Методи дослідження в гастроентерології.

Основні гастроентерологічні скарги. Визначення основних гастроентерологічних симптомів (біль, печія, диспепсія, нудота, блювота, кровотеча, гепатомегалія, асцит, жовтяниця, пронос, закреп тощо). Загальні та тривожні симптоми. Фізикальні симптоми гастроентерологічної патології. Методи фізикального обстеження хворих з гастроентерологічною патологією. Симптоматичне лікування. Ендоскопічні методи: діагностичні можливості езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, біопсії, показання, протипоказання та обмеження до їх проведення, можливі ускладнення. Інтрагастральна та інтраезофагеальна рН-метрія, дуоденальне зондування – інформативність та клінічна оцінка результатів. Рентгенологічні та ізотопні методи діагностики захворювань травного каналу та печінки. Ультразвукове дослідження органів черевної порожнини. Імуноферментні та біохімічні методи дослідження. Діагностика інфекції *H. pylori* та інших інфекційних чиників.

Тема 2 Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Диспепсія. Хронічні гастрити.

ГЕРХ: визначення, етіологія, патогенез. Роль гастроезофагального рефлюксу у розвитку езофагіту та стравоходу Барретта. Класифікація. Ерозивна та неерозивна ГЕРХ. Клінічні прояви залежно від варіанту та стадії. Критерії діагностики, диференційна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Диспепсія: визначення, етіологія та патогенез. Роль *H. pylori* у виникненні гастродуоденальної патології. Класифікація. Необстежена та функціональна диспепсія. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз з органічною патологією. Сучасні підходи до лікування функціональної диспепсії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Хронічні гастрити: визначення, етіологія та патогенез хронічних гастритів. Роль *H. pylori* у виникненні хронічних гастритів. Класифікація. Неатрофічний та атрофічний гастрит. Значення ендоскопічного (з морфологією) та рентгенологічного дослідження для встановлення діагнозу. Сучасні підходи до лікування різних типів хронічного гастриту. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 3 Виразкова хвороба та інші виразки шлунку та 12-палої кишки

Визначення. Роль *H. pylori*, кислото-пептичного фактору та медикаментів у виникненні пептичних виразок та їх рецидивів. Особливості перебігу Нр-позитивних та Нр-негативних виразок. Ускладнення (перфорація, пенетрація, кровотеча, порушення евакуатор-моторної функції). Значення інструментальних та лабораторних методів діагностики. Методи діагностики Нр-інфекції. Сучасна тактика ведення хворого з виразкою. Ерадикаційна терапія. Контроль ерадикації. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 4 Біліарні захворювання: жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення

Визначення. Етіологія, патогенез. Значення інфекції, порушень моторики та дисхолії у розвитку хронічного некам'яного холециститу, холангіту та жовчнокам'яної хвороби. Особливості клінічного перебігу. Роль інструментальних методів в діагностиці. Диференційний діагноз. Ускладнення. Диференційоване лікування залежно від клінічного варіанта та наявності ускладнень. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 5 Хронічні захворювання тонкої та товстої кишки.

Визначення. Етіологія, патогенез. Роль непереносимості компонентів їжі, ензимопатій і імунних факторів. Синдроми мальабсорбції та мальдигестії. Критерії діагностики, диференційна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Синдром подразненої кишки, визначення, Римські критерії діагностики. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних варіантів. Діагностичні критерії та критерії виключення діагнозу. Диференційна діагностика. Лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Неспецифічні коліти (неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона): визначення, етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічного перебігу залежно від ступеня активності, тяжкості і фази перебігу. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення та захворювання, асоційовані з виразковим колітом (склерозуючий холангіт, спондиліт, артрити, дерматози).

Тема 6 Хронічні гепатити та цироз печінки.

Хронічні гепатити: визначення, класифікація. Роль персистенції вірусу, медикаментозних агентів, порушень імунних порушень та алкоголю. Методи діагностики вірусної інфекції. Аутоімунний гепатит, хронічні вірусні, медикаментозний гепатити. Алкогольна хвороба печінки. Основні клініко-біохімічні синдроми. Особливості клінічного перебігу та діагностики окремих форм. Значення морфологічних, біохімічних і радіоізотопних методів. Диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Цироз печінки: визначення. Значення вірусної інфекції, нутритивних факторів, алкоголю, токсичних речовин та імунологічних порушень. Класифікація. Особливості клінічних проявів та діагностики різних варіантів. Диференційний діагноз. Печінкова недостатність та інші ускладнення. Диференційована терапія. Невідкладна терапія ускладнень. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 7 Хронічні панкреатити

Визначення. Значення різних етіологічних факторів. Класифікація. Особливості клінічного перебігу, діагностики та диференційної діагностики залежно від форми та локалізації патологічного процесу. Ускладнення. Методи дослідження в діагностиці панкреатиту. Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів дихання.

Тема 8 Основні симптоми пульмонологічної патології та методи обстеження в пульмонології. Хронічне обструктивне захворювання легень.

Основні пульмонологічні скарги. Визначення основних симптомів захворювань органів дихання (задишка, ядуха, кашель, біль у грудній клітці тощо). Загальні та специфічні симптоми. Фізикальні симптоми пульмонологічної патології. Методи фізикального обстеження хворих з пульмонологічною патологією. Рентгенологічне дослідження легень, комп'ютерна томографія, діагностичні можливості бронхоскопії. Функціональні методи дослідження зовнішнього дихання, мікробіологічне дослідження мокротиння. Визначення. Значення паління, екологічних, професійних факторів та інфекції у розвитку хронічного бронхіту. Класифікація. Клінічні прояви, зміни даних додаткових інструментальних методів дослідження залежно від стадії (ступеня тяжкості). Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування залежно від ступеня тяжкості. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність..

Тема 9 Бронхіальна астма

Визначення. Етіологія, особливості патогенезу. Класифікація. Клінічні прояви і зміни даних інструментальних методів дослідження в залежності від ступеня тяжкості. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування залежно від ступеня тяжкості. Роль пікфлоуметрії. Невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність

Тема 10 Пневмонії

Визначення. Найбільш розповсюджені етіологічні фактори. Класифікація. Клінічні прояви і їх особливості при негоспітальній, нозокоміальній, аспіраційній пневмонії та пневмонії у осіб з важкими дефектами імунітету. Зміни інструментальних і лабораторних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення (синдром поліорганних уражень, респіраторний дистрес-синдром та дихальна недостатність). Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 11 Плеврити та плевральний випіт

Визначення. Етіологічні фактори. Класифікація. Клінічні прояви, зміни інструментальних і лабораторних даних і їх особливості залежно від форми (сухий, ексудативний) та етіології. Диференційний діагноз. Ускладнення. Показання до плевральної пункції та дренирування плевральної порожнини. Лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Модуль 3. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб крові та кровотворних органів.

Тема 12 Анемії (залізодефіцитна, В12-дефіцитна, фолієводефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморагічна).

Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Механізми внутрісудинного та внутріклітинного гемолізу. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм. Переливання компонентів крові та компонентів. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

<p>Тема 13 Гострі та хронічні лейкозії</p> <p>Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Трансплантація кісткового мозку Підтримуюча терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 14 Лімфоми. Множинна мієлома.</p> <p>Лімфоми, множинна мієлома: визначення та класифікація. Клінічні прояви та їх особливості при різних варіантах перебігу. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 15 Гемофілії та тромбоцитопенічна пурпура</p> <p>Гемофілії: визначення, етіологія та патогенез, основні клінічні синдроми. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Лікування. Терапія різних гемофілій. Профілактика кровотеч. Прогноз та працездатність. Тромбоцитопенічна пурпура: визначення, етіологія та патогенез. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Лікування. Профілактика кровотеч. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 16 Диференційний заліз</p> <p>Опитування, розв'язування клінічного кейсу.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
PH2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
PH3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
PH4	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
PH5	Спроможність виконувати медичні маніпуляції.
PH6	Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
PH7	Спроможність ведення нормативної медичної документації.
PH8	Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 221 Стоматологія:

ПР4	Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1)
ПР5	Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).
ПР13	Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).
ПР17	Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
ПР19	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
ПР20	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
СН2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях
СН3	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
СН4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
СН5	Здатність приймати обґрунтовані рішення; навички міжособистісної взаємодії.
СН6	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
СН7	Здатність працювати в команді.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Основні симптоми гастроентерологічної патології. Методи дослідження в гастроентерології.

Пр1 "Основні симптоми гастроентерологічної патології. Методи дослідження в гастроентерології" (денна)

Основні гастроентерологічні скарги. Визначення основних гастроентерологічних симптомів (біль, печія, диспепсія, нудота, блювота, кровотеча, гепатомегалія, асцит, жовтяниця, пронос, закріп тощо). Загальні та тривожні симптоми. Фізикальні симптоми гастроентерологічної патології. Методи фізикального обстеження хворих з гастроентерологічною патологією. Симптоматичне лікування. Ендоскопічні методи: діагностичні можливості езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, біопсії, показання, протипоказання та обмеження до їх проведення, можливі ускладнення. Інтрагастральна та інтраезофагеальна рН-метрія, дуоденальне зондування – інформативність та клінічна оцінка результатів. Рентгенологічні та ізотопні методи діагностики захворювань травного каналу та печінки. Ультразвукове дослідження органів черевної порожнини. Імуноферментні та біохімічні методи дослідження. Діагностика інфекції *H. pylori* та інших інфекційних чинників.

Тема 2. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Диспепсія. Хронічні гастрити.

Лк1 "Кислотозалежні захворювання шлунково-кишкового тракту" (денна)

Викладання проводиться у вигляді мультимедійної презентації

Пр2 "Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Диспепсія. Хронічні гастрити." (денна)

ГЕРХ: визначення, етіологія, патогенез. Роль гастроезофагального рефлюксу у розвитку езофагіту та стравоходу Барретта. Класифікація. Ерозивна та неерозивна ГЕРХ. Клінічні прояви залежно від варіанту та стадії. Критерії діагностики, диференційна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Диспепсія: визначення, етіологія та патогенез. Роль *H. pylori* у виникненні гастродуоденальної патології. Класифікація. Необстежена та функціональна диспепсія. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз з органічною патологією. Сучасні підходи до лікування функціональної диспепсії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Хронічні гастрити: визначення, етіологія та патогенез хронічних гастритів. Роль *H. pylori* у виникненні хронічних гастритів. Класифікація. Неатрофічний та атрофічний гастрит. Значення ендоскопічного (з морфологією) та рентгенологічного дослідження для встановлення діагнозу. Сучасні підходи до лікування різних типів хронічного гастриту. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 3. Виразкова хвороба та інші виразки шлунку та 12-палої кишки

Пр3 "Виразкова хвороба та інші виразки шлунку та 12-палої кишки" (денна)

Визначення. Роль *H. pylori*, кислото-пептичного фактору та медикаментів у виникненні пептичних виразок та їх рецидивів. Особливості перебігу Нр-позитивних та Нр-негативних виразок. Ускладнення (перфорація, пенетрація, кровотеча, порушення евакуатор-моторної функції). Значення інструментальних та лабораторних методів діагностики. Методи діагностики Нр-інфекції. Сучасна тактика ведення хворого з виразкою. Ерадикаційна терапія. Контроль ерадикації. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 4. Біліарні захворювання: жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення

Пр4 "Біліарні захворювання: жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення" (денна)

Визначення. Етіологія, патогенез. Значення інфекції, порушень моторики та дисхолії у розвитку хронічного некам'яного холециститу, холангіту та жовчнокам'яної хвороби. Особливості клінічного перебігу. Роль інструментальних методів в діагностиці. Диференційний діагноз. Ускладнення. Диференційоване лікування залежно від клінічного варіанта та наявності ускладнень. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 5. Хронічні захворювання тонкої та товстої кишки.

Лк2 "Хронічні захворювання тонкої та товстої кишки." (денна)

Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину – в режимі on-line).

Пр5 "Хронічні захворювання тонкої та товстої кишки." (денна)

Визначення. Етіологія, патогенез. Роль непереносимості компонентів їжі, ензимопатій і імунних факторів. Синдроми мальабсорбції та мальдигестії. Критерії діагностики, диференційна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Синдром подразненої кишки, визначення, Римські критерії діагностики. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви різних варіантів. Діагностичні критерії та критерії виключення діагнозу. Диференційна діагностика. Лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Неспецифічні коліти (неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона): визначення, етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічного перебігу залежно від ступеня активності, тяжкості і фази перебігу. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення та захворювання, асоційовані з виразковим колітом (склерозуючий холангіт, спондиліт, артрити, дерматози).

Тема 6. Хронічні гепатити та цироз печінки.

Пр6 "Хронічні гепатити та цироз печінки." (денна)

Хронічні гепатити: визначення, класифікація. Роль персистенції вірусу, медикаментозних агентів, порушень імунних порушень та алкоголю. Методи діагностики вірусної інфекції. Аутоімунний гепатит, хронічні вірусні, медикаментозний гепатити. Алкогольна хвороба печінки. Основні клініко-біохімічні синдроми. Особливості клінічного перебігу та діагностики окремих форм. Значення морфологічних, біохімічних і радіоізотопних методів. Диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних форм. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Цироз печінки: визначення. Значення вірусної інфекції, нутритивних факторів, алкоголю, токсичних речовин та імунологічних порушень. Класифікація. Особливості клінічних проявів та діагностики різних варіантів. Диференційний діагноз. Печінкова недостатність та інші ускладнення. Диференційована терапія. Невідкладна терапія ускладнень. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 7. Хронічні панкреатити

Пр7 "Хронічні панкреатити" (денна)

Визначення. Значення різних етіологічних факторів. Класифікація. Особливості клінічного перебігу, діагностики та диференційної діагностики залежно від форми та локалізації патологічного процесу. Ускладнення. Методи дослідження в діагностиці панкреатиту. Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 8. Основні симптоми пульмонологічної патології та методи обстеження в пульмонології. Хронічне обструктивне захворювання легень.

Пр8 "Основні симптоми пульмонологічної патології та методи обстеження в пульмонології. Хронічне обструктивне захворювання легень." (денна)

Основні пульмонологічні скарги. Визначення основних симптомів захворювань органів дихання (задишка, ядуха, кашель, біль у грудній клітці тощо). Загальні та специфічні симптоми. Фізикальні симптоми пульмонологічної патології. Методи фізикального обстеження хворих з пульмонологічною патологією. Рентгенологічне дослідження легень, комп'ютерна томографія, діагностичні можливості бронхоскопії. Функціональні методи дослідження зовнішнього дихання, мікробіологічне дослідження мокротиння. Визначення. Значення паління, екологічних, професійних факторів та інфекції у розвитку хронічного бронхіту. Класифікація. Клінічні прояви, зміни даних додаткових інструментальних методів дослідження залежно від стадії (ступеня тяжкості). Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування залежно від ступеня тяжкості. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 9. Бронхіальна астма

Лк3 "Бронхіальна астма" (денна)

Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину – в режимі on-line).

Пр9 "Бронхіальна астма" (денна)

Визначення. Етіологія, особливості патогенезу. Класифікація. Клінічні прояви і зміни даних інструментальних методів дослідження в залежності від ступеня тяжкості. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування залежно від ступеня тяжкості. Роль пікфлоуметрії. Невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність

Тема 10. Пневмонії

Лк4 "Пневмонії" (денна)

Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину – в режимі on-line).

<p>Пр10 "Пневмонії" (денна)</p> <p>Визначення. Найбільш розповсюджені етіологічні фактори. Класифікація. Клінічні прояви і їх особливості при негоспітальній, нозокоміальній, аспіраційній пневмонії та пневмонії у осіб з тяжкими дефектами імунітету. Зміни інструментальних і лабораторних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення (синдром поліорганних уражень, респіраторний дистрес-синдром та дихальна недостатність). Диференційоване лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 11. Плеврити та плевральний випіт</p>
<p>Пр11 "Плеврити та плевральний випіт" (денна)</p> <p>Визначення. Етіологічні фактори. Класифікація. Клінічні прояви, зміни інструментальних і лабораторних даних і їх особливості залежно від форми (сухий, ексудативний) та етіології. Диференційний діагноз. Ускладнення. Показання до плевральної пункції та дренажування плевральної порожнини. Лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 12. Анемії (залізодефіцитна, В12-дефіцитна, фолієводефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморагічна).</p>
<p>Пр12 "Анемії (залізодефіцитна, постгеморагічна)." (денна)</p> <p>Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм. Переливання компонентів крові та компонентів. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Пр13 "Анемії (В12-дефіцитна, фолієводефіцитна, гемолітична, гіпопластична)" (денна)</p> <p>Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Механізми внутрісудинного та внутріклітинного гемолізу. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм. Переливання компонентів крові та компонентів. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 13. Гострі та хронічні лейкозії</p>
<p>Лк5 "Гострі лейкозії" (денна)</p> <p>Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину – в режимі on-line).</p>
<p>Лк6 "Хронічні лейкозії" (денна)</p> <p>Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину – в режимі on-line).</p>
<p>Пр14 "Гострі лейкозії" (денна)</p> <p>Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Трансплантація кісткового мозку Підтримуюча терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.</p>

<p>Пр15 "Хронічні лейкозії" (денна)</p> <p>Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Трансплантація кісткового мозку Підтримуюча терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 14. Лімфоми. Множинна мієлома.</p>
<p>Пр16 "Лімфоми. Множинна мієлома" (денна)</p> <p>Лімфоми та множинна мієлома: визначення та класифікація. Клінічні прояви та їх особливості при різних варіантах перебігу. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Пр17 "Гемофілії та тромбоцитопенічна пурпура" (денна)</p> <p>Гемофілії: визначення, етіологія та патогенез, основні клінічні синдроми. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Лікування. Терапія різних гемофілій. Профілактика кровотеч. Прогноз та працездатність. Тромбоцитопенічна пурпура: визначення, етіологія та патогенез. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Лікування. Профілактика кровотеч. Прогноз та працездатність.</p>
<p>Тема 16. Диференційний залік</p>
<p>Пр18 "Диференційний залік: практико-орієнтований диференційний залік" (денна)</p> <p>Опитування та розв'язування клінічного кейсу.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Кейс-орієнтоване навчання
МН3	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН4	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН5	Практикоорієнтоване навчання
МН6	Самостійне навчання
МН7	Електронне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання, які сприяють розвитку фахових здібностей, спрямовані на підготовку практикоорієнтованих спеціалістів, стимулюють до наукової діяльності.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді. Здатність до міжособистісної взаємодії. Здатність використовувати інформаційні і

комунікаційні технології. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції
НД2	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД3	Виконання групового практичного завдання
НД4	Виконання практичних завдань
НД5	Виконання ситуативних вправ
НД6	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД7	Підготовка до практичних занять

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Завдання оцінювання рівня теоретичної підготовки	Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань

<p>МФО2 Перевірка результатів розв'язання ситуаційних завдань (клінічних кейсів)</p>	<p>Кейс-метод дозволяє розкрити та сформулювати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації</p>	<p>Протягом усього періоду вивчення дисципліни</p>	<p>Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці</p>
<p>МФО3 Експрес-тестування</p>	<p>Метод ефективною перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню теми.</p>	<p>Протягом усього періоду вивчення дисципліни</p>	<p>Мінімальний відсоток успішного складання тестів - 60% правильних відповідей.</p>
<p>МФО4 Перевірка виконання практичних навичок</p>	<p>Відпрацювання практичних навичок на різноманітних манекенах і симуляторах.</p>	<p>Протягом усього періоду навчання. На останньому занятті студент має успішно виконати практичні навички</p>	<p>Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих практичних навичок</p>
<p>МФО5 Аналіз розуміння показників лабораторних та інструментальних методів обстеження</p>	<p>Ключовим фактором у проведенні диференціальної діагностики є комплексна оцінка стану пацієнта з врахуванням результатів лабораторних та інструментальних обстежень.</p>	<p>Протягом усього періоду вивчення дисципліни</p>	<p>Надання викладачем коментарів щодо правильності інтерпретації результатів обстежень здобувачем та подальша дискусія розбіжностей.</p>

МФО6 Дискусії у фокус-групах	Метод дозволяє залучити всіх учасників до процесу обговорення та обґрунтування власної думки шляхом багатосторонньої комунікації, розвинути вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та здатність до генерації альтернативних ідей і пропозицій.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Оцінка здатності студента до роботи в команді, вміння обґрунтовувати свої рішення, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці
МФО7 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Диференційний залік	До складання заліку допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, склали практичні навички та підсумкове комп'ютерне тестування.	Відповідно до розкладу	здобувач може отримати 80 балів за залік. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент -48 балів
МСО2 Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій	Комплексне відпрацювання практичної складової програм навчальних дисциплін у безпечному для здобувачів освіти симуляційному середовищі. Надає можливість опанувати навички з різноманітних невідкладних станів	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття

МСО3 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки	Включає в себе усне опитування, інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів дослідження, вирішення клінічних індивідуальних та групових кейсів, поточне тестування, можливість презентувати результати власних досліджень на конференціях, конкурсах	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття
---	---	---	---

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		200 балів	
МСО1. Диференційний залік		80	
	1 теоретичне питання + 1 клінічний кейс	80	Ні
МСО2. Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій		60	
		60	Ні
МСО3. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки		60	
		60	Ні

За кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці враховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – $120 \cdot \text{середнє арифметичне} / 5$. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120, мінімальна – 72 (за умови виконання вимог навчальної програми). Диференційний залік складається з 1 теоретичного питання та 1 практичної задачі, за кожне з яких присвоюється такі бали: «5» – 40 балів, «4» – 32 балів, «3» – 24 балів, «2» – 0 балів. Таким чином, максимальна кількість балів за іспит – 80, мінімальна – 48. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни: за призове місце у II турі студентської олімпіади з дисципліни або у конкурсі студентських наукових робіт – 12 балів, за участь у студентському науковому форумі у вигляді усної доповіді – 5 балів, за участь у науковому форумі у вигляді стендової доповіді – 4 бали, у вигляді публікації тез – 3 бали, при підборі відео матеріалу з дисципліни – 2 бали. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72), бали за індивідуальну самостійну роботу студента (не більше 12) та балів за залік (не менше 48). Загальний бал з дисципліни не може бути більше ніж 200. Перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач вищої освіти досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Біологічна та медична техніка, біомедичні вироби і матеріали медичного призначення, лабораторне обладнання та інструментарій, штучні органи і тканини
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН4	Макети та муляжі (організмів та окремих органів, технічних установок і споруд та ін.)
ЗН5	Медичні споруди/приміщення та обладнання (клініки, лікарні тощо)
ЗН6	Сучасні діагностичні, лікувальні та інші пристрої, предмети та прилади для професійної медичної діяльності

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Внутрішня медицина. Розділ "Пульмонологія" [Текст] : навч. посіб. / Л. Н. Приступа, О. В. Орловський, Г. А. Фадєєва та ін.; за заг. ред. Л. Н. Приступи. — Суми : СумДУ, 2021. — 200 с.
2	Медицина за Девідсоном. Принципи і практика [Текст] : посібник: у 3-х т. Т.2 / С. Ралстон, Я. Пенман, М. Стрекен, Р. Гобсон; наук. ред. пер.: К. Юрко, В. Москалюк, Л. Мороз та ін. — пер. 23-го англ. вид. — Київ : Медицина, 2021. — 778 с.
3	Медицина за Девідсоном. Принципи і практика [Текст] : посібник: у 3-х т. Т.3 / С. Ралстон, Я. Пенман, М. Стрекен, Р. Гобсон; наук. ред. пер.: І. Скрипник, О. Курята, Л. Соколова та ін. — пер. 23-го англ. вид. — Київ : Медицина, 2021. — 642 с.
4	Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1-8: підручник /Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – 2019р. вид-во «Медицина» - 680с.
5	Методи дослідження в гематології: навч. посіб./І. О. Дудченко, Г. А. Фадєєва, В. В. Качковська, О. В. Орловський; за заг. ред. Л.Н. Приступи. – Суми : СумДУ, 2019. – 55 с.
Допоміжна література	
1	Внутрішні хвороби [Текст] : підручник: у 2-х ч. Ч.2 : Розділи 9-24 / Л. В. Глушко, С. В. Федоров, І. М. Скрипник та ін. ; ред. Глушко. — К. : Медицина, 2019. — 584 с. — ISBN 978-617-505-766-7.
2	Захворювання органів дихання в сімейній медицині [Текст] : навч. посіб / Л. С. Бабінець, І. О. Боровик, Л. В. Андріюк. — К. : Медицина, 2019. — 312 с.
3	Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини [Текст] : навч. посіб. / А. С. Свінцицький. — К. : Медицина, 2019. — 1008 с.

4	Основи внутрішньої медицини [Текст] : підручник. Т.1 : Захворювання органів дихання. Захворювання органів травлення. Захворювання системи крові і кровотворних органів. Захворювання ендокринної системи / В. Г. Передерій, С. М. Ткач. — Вінниця : Нова Книга, 2018. — 640 с. + Гриф МОЗ.
5	Ковчун А.В., Кмита В.В., Бондаркова А.М., Приступа Л.Н. Механізми розвитку та клінічне значення анемії у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень // Журнал клінічних та експериментальних медичних досліджень, Т. 6, № 4. — 2018. — С. 359-370.
6	Villatoro, V. A Laboratory Guide to Clinical Hematology [Електронний ресурс] / V. Villatoro, M. To. — 1st ed. — University of Alberta, 2018. — 302 p.
7	Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник / М. І. Швед, А. А. Гудима, С. М. Геряк [та ін.] ; за ред. М. І. Шведа. — Тернопіль : Укрмедкнига, 2017. — 448 с.
8	Mayerle, J. Chronic Pancreatitis [Електронний ресурс] / J. Mayerle, G. Beyer. —2017.
9	Internal Medicine [Електронний ресурс] : An Illustrated Radiological Guide / J. A. Al-Tubaikh ; by Jarrah Ali Al-Tubaikh. — 2nd ed. 2017. — Cham : Springer International Publishing, 2017. — XVI, 592 p..
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	https://www.mdcalc.com/
2	https://empendium.com/ua/
3	Пневмоцистна пневмонія: оновлені клінічні рекомендації 2019 року. Режим доступу : https://www.umj.com.ua/article/140712/pnevmonsistna-pnevmoniya-onovleni-klinichni-rekomendat-siyi-2019-roku

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення.												
1	Основні симптоми гастроентерологічної патології. Методи дослідження в гастроентерології.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Диспепсія. Хронічні гастрити.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Виразкова хвороба та інші виразки шлунку та 12-палої кишки	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
4	Біліарні захворювання: жовчнокам'яна хвороба, хронічний холецистит та функціональні біліарні порушення	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
5	Хронічні захворювання тонкої та товстої кишки.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Хронічні гепатити та цироз печінки.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
7	Хронічні панкреатити	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів дихання.												
1	Основні симптоми пульмонологічної патології та методи обстеження в пульмонології. Хронічне обструктивне захворювання легень.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Бронхіальна астма	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Пневмонії	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
4	Плеврити та плевральний випіт	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Модуль 3. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб крові та кровотворних органів.												
1	Анемії (залізодефіцитна, В12-дефіцитна, фолієводефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморагічна).	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
2	Гострі та хронічні лейкемії	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
3	Лімфоми. Множинна мієлома.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
4	Гемофілії та тромбоцитопенічна пурпура	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Диференційний залік	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>60</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>36</i>	<i>0</i>	<i>12</i>	<i>3</i>	<i>9</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>0</i>

	<p style="text-align: center;">РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Внутрішня медицина»</p> <p>Ступінь вищої освіти Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл Спеціальність: освітня програма 221 Стоматологія: Стоматологія Рік навчання 2024 Тривалість один семестр Форма навчання денна Мова викладання українська</p>
Викладач(і)	Дудченко Ірина Олександрівна, Дудченко Євгеній Сергійович
Контактна інформація викладача	Дудченко Ірина Олександрівна, доцент кафедри внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини, e-mail: i.dudchenko@med.sumdu.edu.ua
Час та місце проведення консультацій	КНП СОР "Сумська обласна клінічна лікарня", вул. Ковпака, 18, м. Суми щочетверга 15.00-17.00
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	https://elearning.sumdu.edu.ua/works/3192/nodes/586692
Посилання на силабус в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/48c58599875a4aa8361f2c85301a9c324418590
Засоби зворотного зв'язку із групою щодо отримання та опрацювання виданих матеріалів	Mix.sumdu.edu.ua, електронна скринька, viber, telegram

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені регламентом, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час виконання письмового модульного або підсумкового контролю списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації списування.

Всі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі, якщо викладачем виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни, викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням

підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перекладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань навчальної дисципліни

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні здобувачами освіти матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Студент має відвідати 100% практичних та 60% лекційних занять. У випадку пропуску занять студент повинен відпрацювати пропущене заняття відповідно до розкладу відпрацювань, затвердженому на кафедрі за наявності відповідного розпорядження деканата.

Політика щодо дедайнів та перекладання

У випадку незадовільного результату студент має право двічі перекласти семестровий екзамен – перший раз екзаменатору, призначеному завідувачем кафедри, другий – комісії, яка створюється деканатом. Перекладання екзамену здійснюється за окремим графіком, який затверджується деканатом. Студенти, які не з'явилися на екзамен без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента виконувати екзаменаційне завдання атестується як незадовільна відповідь. Студент має право одержати пояснення щодо отриманої оцінки.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання з модульних та семестрових атестацій. Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня. За розпорядженням директора створюється комісія з розгляду апеляції. За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватися у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.

Критерії оцінювання

Політика оцінювання

За кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці вираховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – $120 \cdot \text{середнє арифметичне} / 5$. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120, мінімальна – 72 (за умови виконання вимог навчальної програми). Диференційний залік складається з 1 теоретичного питання та 1 практичної задачі, за кожне з яких присвоюється такі бали: «5» – 40 балів, «4» – 32 балів, «3» – 24 балів, «2» – 0 балів. Таким чином, максимальна кількість балів за іспит – 80, мінімальна – 48. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни: за призове місце у II турі студентської олімпіади з дисципліни або у конкурсі студентських наукових робіт – 12 балів, за участь у студентському науковому форумі у вигляді усної доповіді – 5 балів, за участь у науковому форумі у вигляді стендової доповіді – 4 бали, у вигляді публікації тез – 3 бали, при підборі відео матеріалу з дисципліни – 2 бали. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72), бали за індивідуальну самостійну роботу студента (не більше 12) та балів за залік (не менше 48). Загальний бал з

дисципліни не може бути більше ніж 200. Перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач вищої освіти досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою.